

Statens konstråd gestaltar våra rum

ELISABET LORENZ-WERNER, *Informatör/skribent*, SFV

ATT RENOVERA en fastighet som EU-representationen i Bryssel är ett arbete i många lager. I projektets slutskede kommer Statens konstråd ner och lägger sista handen vid den konstnärliga gestaltningen som planerats under projektets gång. Kulturvärden flög till Bryssel i härlarna på Statens konstråds projektledare Martin West.

När en statlig myndighet ska öppna ett nytt kontor, renovera eller flytta ansöker de om hjälp med konstnärlig gestaltning hos Statens konstråd. Ansökan behandlas på ett beredningsmöte hos Statens konstråd, en projektledare väljs ut och sedan bildas en projektgrupp. Denna projektgrupp består av projektledaren, byggherren/fastighetsägaren, representanter för dem som ska arbeta/bo i miljön och eventuellt andra beslutsfattare. Då det gäller utlandsmyndigheter som i det här fallet, ingår UD:s inredningsarkitekter i gruppen. Statens konstråd avsätter varje år medel för den konstnärliga utsmyckningen av nya kanslilokaler och chefsbostäder. Det avser den så kallade 'lösa konsten' som UD:s inredningsarkitekter sedan har ansvar för. Statens fastighetsverk avsätter i sina byggnadsprojekt en viss procent till den 'byggnadsanknutna konsten'. Att den 'lösa' och den 'byggnadsanknutna' konsten sedan stämmer överens ser man till i projektgruppen.

Statens konstråd har funnits sedan 1937 och är en statlig myndighet under kulturdepartementet. Deras uppdrag är «att berika den gemensamma miljön

Stora bilden. Först då konsten finns på plats är huset färdigt att ta emot de första hyresgästerna.

Längst till vänster. Martin West som är projektledare på Statens konstråd försöker hitta platser för konsten där många människor passerar och den syns länge.

Verktygslådan innehåller krokare och upphängningsanordningar för de flesta typer av väggar.

med beställd konst», men de har också ett informerande uppdrag, vilket utförs genom seminarier, böcker, galleriverksamhet och konstpedagogiska program. Statens konstråd köper in konst av ett 60-tal konstnärer över hela landet varje år och är därigenom den största beställaren av konstnärliga gestaltningar i Sverige. Den konstnär som får en beställning för en speciell plats får först lämna en skiss baserad på platsen för konstverket och den budget denne har till sitt förfogande. Först när skissen är godkänd kan konstnären skrida till verket.

Statens konstråd ska alltså förvärva samtida konst, beställa konst och sedan placera ut den på bästa tänkbara sätt i våra offentliga miljöer. Enligt regeringens anvisningar ska uppdraget ske «i samverkan med statliga och andra fastighetsägare». Men Statens konstråd arbetar också med konst i offentliga icke-statliga miljöer: bostadsområden, skolor, torg och det man kallar trafikmiljöer. Den senaste tiden har större fokus satts på miljöer för barn och ungdom.

Intendent Henrik Orrje på Statens konstråd tycker att utlandsmyndigheternas lokaler ställer extra stora krav på konsten. På dessa platser där man bedriver diplomatisk verksamhet ställs speciella krav på konsten. Det är mycket intressant med kulturens roll i dessa utrymmen. Det finns en lång historia och en stor vana av att medvetet arbeta med konsten som en integrerad del av verksamheten. Samarbetet blir därför extra intressant.

Kan man då säga att det är ett extra roligt uppdrag att få som projektledare?

– Säkert är det en spännande erfarenhet och en utmaning för våra projektledare när de får ta sig an uppgifter på platser där arkitekturen och estetiken spelar en så stor roll, svarar Henrik Orrje.

På EU-representationen i Bryssel möter vi Martin West i full färd med att hänga ett verk med namnet *Den stängda trädgården* av Ann Blom. Bevärpad med hammare och fönsterputs gör han sig redo att attackera väggen i pausrummet på plan 3. Andra verktyg han inte kan vara utan då han hänger konsten är ett vattenpass modell mindre och en måttstock med automatisk spärr.

– Många projektledare har någon med

sig som hänger upp konsten åt dem, berättar Martin, men jag föredrar att göra det själv. Det här är ett hantverk och mycket bestäms i ögonblicket, ibland föredrar jag dessutom ögonmått framför exakt mätning.

I ett rum på ett annat våningsplan har Martin plockat upp all konst och lagt ut sina planer och anteckningar.

– Jag försöker hitta platser där folk passerar mest och där konsten syns länge. Det ska inte vara en ram man passerar med ena axeln, utan en bild man kan följa med blicken hela vägen genom en korridor. Jag försöker hitta naturliga sammanhang mellan konstverken på ett plan. I just det här projektet har jag valt att hänga mer organiserad, konstruktivistisk konst på vartannat plan och mer känslös konst på planen däremellan.

Martin har varit med länge i planeringen av ombyggnaden av EU-representationen. Det har givit honom en bra inblick i arbetet och en chans att påverka belysning och annat som i ett tidigt skede kan påverka konstens placering. Han har dessutom haft kontakt med arkitekter och inredningsarkitekter under projektets gång. Under tiden Martin West arbetar är UD:s inredningsarkitekter Karin Johannesson Forsblad och Eva Herdin i full färd med att få det sista på plats. På åttonde våningen byter de några ord med Martin om huruvida ett guldfärgat konstverk ska sitta på den ena eller den andra sidan om salen vi befinner oss i. Än finns tid att ändra ursprungsplanen något.

I fallet EU-representationen i Bryssel har uppdraget handlat mest om befintlig konst, men Martin har också gjort två så kallade riktade inköp. De tillkom när projektgruppen bestämde sig för att satsa mer på entrén än vad som var tänkt från början. Valet föll på Mats Bergqvists 19 träpannåer, monokroma moderna ikoner, som nu ger intensiv färg till Sverigerummet. Men det första besökaren möts av är konstnären/formgivaren David Taylors installation i entrén, en blandning av armatur och konsthantverk i svart flockad plast.

– Jag är jättenöjd, säger Martin West. Det ger ett starkt intryck både i rummet och när man ser det utifrån. Det var precis det här jag var ute efter. **KV**